

MEDNARODNI STANDARD ZA
FITOSANITARNE UKREPE

ISPM 15

Pravila za lesen pakirni material v mednarodni trgovini

Pripravil Sekretariat Mednarodne
konvencije o varstvu rastlin
Sprejeto 2013; objavljeno 2016

© FAO 2015

ISPM 15-3

Veljavna različica ISPM v enem od uradnih FAO jezikov je na www.ippc.int.

FAO spodbuja uporabo, reprodukcijo in širjenje gradiva tega informativnega izdelka. Razen kadar je drugače navedeno, je gradivo dovoljeno kopirati, prenašati datoteko in tiskati za namene zasebnega preučevanja, raziskav ter poučevanja, ali za uporabo v netrgovskih izdelkih ali storitvah, pod pogojem, da je dana potrditev FAO kot nosilca virov in avtorskih pravic, in da se v nobeni obliki ne navajajo sklici na odobritev FAO uporabnikovih stališč, izdelkov ali storitev.

Vse vloge glede pravic za prevode in prilagoditve, preprodajo ter druge trgovinske pravice naslovite na: [via www.fao.org/contact-us/licence-request](http://www.fao.org/contact-us/licence-request) ali na: copyright@fao.org.

Informacijski izdelki FAO so na voljo prek spletišča FAO: (www.fao.org/publications), in jih je mogoče kupiti prek: publications-sales@fao.org

Zgodovina objav

To ni uradni del standard

1999-10 Na ICPM-2 dodana tema Lesen pakirni material (1999-001)

2000-06 Osnutek besedila, ki ga je pripravila posebej za ta namen imenovana Strokovna delovna skupina (EWG)

2001-06 Poslano v posvetovanje z državami članicami IPPC (MC)

2001-02 Osnutek besedila, ki ga je pripravila posebej za ta namen imenovana Izvedenska delovna skupina

2001-05 Na ISC-3 revidiran osnutek besedila in odobren za posvetovanje z državami članicami IPPC (MC – Member Consultation)

2001-11 Na ISC-4 revidiran osnutek besedila za sprejetje

2002-03 Na ICPM-4 sprejeti standard

ISPM 15. 2002. Pravila za lesen pakirni material v mednarodni trgovini. Rim, IPPC, FAO.

2005-03 Priloga 1 Načrt zaplinjevanja z metilbromidom (2005-011), ki jo je revidiral Tehnični odbor za gozdno karanteno (TPFQ – Technical Panel on Forest Quarantine)

2005-05 Priloga 1, ki jo je Odbor za standarde (SC – Standards Committee) revidiral in odobril za posvetovanje z državami članicami IPPC (MC)

2005-06 Poslano za posvetovanje z državami članicami IPPC (MC) po hitrem postopku

2005-11 Priloga 1 za sprejetje, ki jo je revidiral SC

2006-04 Na CPM-1 sprejeta revidirana Priloga 1

ISPM 15. 2006. Pravila za lesen pakirni material v mednarodni trgovini. Rim, IPPC, FAO.

2006-04 Na CPM-1 dodana tema Revizija ISPM št. 15 (2006-036)

2006-05 Specifikacija 31 Revizije ISPM št. 15, ki jo je odobril Odbor za standarde (SC)

2007-07 Standard, ki ga je revidiral TPFQ

2008-05 Revidiral SC in odobril za posvetovanje z državami članicami IPPC (MC)

2008-06 Poslano za posvetovanje z državami članicami IPPC (MC)

2008-11 Standard za sprejetje, ki ga je revidiral SC

2009-03 Na CPM-4 sprejeti revidirani standard

ISPM 15. 2009. Pravila za lesen pakirni material v mednarodni trgovini. Rim, IPPC, FAO.

2009-06 Priloga 1 k ISPM 15, ki jo je revidiral TPFQ

2010-09 Priloga 1 k ISPM 15, ki jo je revidiral TPFQ, z upoštevanjem dielektričnega toplotnega tretiranja ter tretiranja s sulfuri fluoridom

2011-05 Priloga 1 k ISPM 15, ki jo je odobril SC za posvetovanje z državami članicami IPPC (MC)

2012-11 Standard za sprejetje, ki ga je revidiral SC

2013-13 Na CPM-8 sprejeta revidirana Priloga 1 k ISPM 15, s posledičnimi spremembami Priloge 2

ISPM 15. 2009: Priloga 1. Odobrene metode tretiranja lesenega pakirnega materiala (2013). Rim, IPPC, FAO.

Zgodovina objav je bila nazadnje spremenjena junija 2016.

VSEBINA

Sprejetje.....	6
UVOD	6
Področje uporabe.....	6
Viri	6
Opredelitve izrazov	7
Splošen pregled zahtev	7
ZAHTEVE	8
1. Podlaga za pravila.....	8
2. Predpisan lesen pakirni material.....	8
2.1 Izjeme.....	8
3. Fitosanitarni ukrepi za lesen pakirni material.....	8
3.1 Odobreni fitosanitarni ukrepi	9
3.2 Odobritev novih ali izboljšanih metod tretiranja.....	9
3.3 Alternativni dvostranski sporazumi	9
4. Odgovornost NPPO-jev	10
4.1 Regulativni vidiki.....	10
4.2 Namestitev in uporaba znaka	10
4.3 Zahteve za tretiranje in označevanje ponovno uporabljenega, popravljenega ali predelanega lesenega pakirnega materiala	10
4.4 Tranzit	11
4.5 Postopki po uvozu	11
4.6 Fitosanitarni ukrepi za neskladnost na vstopni točki.....	12
PRILOGA 1: Odobrene metode tretiranja lesenega pakirnega materiala (2013).....	13
PRILOGA 2: Znak in njegova namestitev	18
DODATEK 1: Primeri metod varne odstranitve neskladnega lesenega pakirnega materiala.....	21

Slovenski prevodi standardov so objavljeni na spletni strani Uprave RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin: http://www.uvhvvr.gov.si/si/zakonodaja_in_dokumenti/mednarodne_zadeve/

Slovenski prevod mednarodne konvencije o varstvu rastlin je objavljen kot Zakon o ratifikaciji Konvencije o varstvu rastlin (spremenjene) (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 23/00) <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlImpid=2000113>

Sprejetje

Ta standard je bil najprej sprejet na četrtem zasedanju Začasne komisije za fitosanitarne ukrepe, marca 2002, kot Smernice za zakonsko urejanje lesenega pakirnega materiala v mednarodni trgovini (*Guidelines for regulating wood packaging material in international trade*). Spremembe Priloge 1 so bile sprejete na prvem zasedanju Komisije za fitosanitarne ukrepe, aprila 2006. Prva revizija pa je bila sprejeta na četrtem zasedanju Komisije za fitosanitarne ukrepe, marca-aprila 2009, kot pričujoči standard.

Revizija Priloge 1, skupaj s posledičnimi spremembami Priloge 2, je bila sprejeta na osmem zasedanju Komisije za fitosanitarne ukrepe, aprila 2013.

UVOD

Področje uporabe

Ta standard opisuje **fitosanitarne ukrepe** za zmanjšanje tveganj **vnosa in širjenja karantenskih škodljivih organizmov**, povezanih s premiki v mednarodni trgovini **lesenega pakirnega materiala**, proizvedenega iz **surovega lesa**. Lesen pakirni material, zajet v tem standardu, vključuje **podporni les**, izključuje pa lesen pakirni material, proizveden iz **obdelanega lesa** tako, da je prost **škodljivih organizmov** (npr. furnir).

Fitosanitarni ukrepi, opisani v tem standardu, niso namenjeni zagotavljanju trajne zaščite pred naključnimi škodljivimi organizmi ali drugimi organizmi.

Okoljska izjava

Znano je, da škodljivi organizmi, povezani z lesenim pakirnim materialom, negativno vplivajo na zdravje gozdov in biotsko raznovrstnost. Šteje se, da z izvajanjem tega standarda pomembno zmanjšamo širjenje škodljivih organizmov ter posledično tudi njihove negativne vplive. Dokler še ni alternativnih vrst tretiranja za posamezne razmere, ali če niso na voljo v vseh državah, ali kadar niso na voljo drugi ustrezni materiali za pakiranje, ta standard zajema tudi tretiranje z metilbromidom. Znano je, da metilbromid tanjša ozonsko plast. V zvezi s tem problemom je bilo sprejeto Priporočilo IPPC: *Nadomestilo ali zmanjšanje uporabe metilbromida kot fitosanitarnega ukrepa* (CPM, 2008), ki daje prednost nadomestnim, okolju prijaznejšim metodam tretiranja.

Viri

Ta standard se sklicuje na druge standarde ISPM. Ti so objavljeni na Mednarodnem fitosanitarnem portalu (IPP) na <https://www.ippc.int/core-activities/standards-setting/ispms>.

CPM. 2008. *Replacement or reduction of the use of methyl bromide as a phytosanitary measure* (Nadomestitev ali zmanjšanje uporabe metilbromida kot fitosanitarnega ukrepa). IPPC Recommendation (Priporočilo IPPC). V: Report of the Third Session of the Commission on Phytosanitary Measures (Poročilo s tretjega zasedanja Komisije o fitosanitarnih ukrepih), Rim, 7.–11. april 2008, Dodatek 6. Rim, IPPC, FAO.

IPPC. 1997. *International Plant Protection Convention* (Mednarodna konvencija o varstvu rastlin). Rim, IPPC, FAO.

UNEP. 2000. *Montreal Protocol on Substances that Deplete the Ozone Layer* (Montrealski protokol o snoveh, ki tanjšajo ozonsko plast). Nairobi, Ozonski sekretariat, Program Združenih narodov za okolje. ISBN: 92-807-1888-6 (<http://www.unep.org/ozone/pdfs/Montreal-Protocol2000.pdf>).

ISO 3166-1:2006. *Codes for the representation of names of countries and their subdivisions – Part 1: Country codes* (Kode, ki predstavljajo imena držav in delov držav – Del 1: Kode držav). Ženeva, *International Organization for Standardization* (Mednarodna organizacija za standardizacijo) (available at/dostop prek: http://www.iso.org/iso/country_codes/iso_3166_code_lists.htm).

ISPM 7. 1997. Export certification system (Sistem izvoznega potrjevanja). Rim, IPPC, FAO. [revidiran; zdaj ISPM 7:2011]

ISPM 13. 2001. Guidelines for the notification of non-compliance and emergency action (Smernice za obveščanje o neskladnosti ter nujnem ukrepanju). Rim, IPPC, FAO.

ISPM 20. 2004. Guidelines for a phytosanitary import regulatory system (Smernice za fitosanitarno zakonodajno ureditev uvoza). Rim, IPPC, FAO.

ISPM 23. 2005. Guidelines for inspection (Smernice za uradne preglede). Rim, IPPC, FAO.

ISPM 25. 2006. Consignments in transit (Pošiljke v tranzitu). Rim, IPPC, FAO.

ISPM 28. 2007. Phytosanitary treatments for regulated pests (Fitosanitarna tretiranja nadzorovanih škodljivih organizmov). Rim, IPPC, FAO.

Opredelitve izrazov

Opredelitve fitosanitarnih izrazov, uporabljenih v tem standardu, so navedene v ISPM 5 (*Glossary of phytosanitary terms - Glosar fitosanitarnih izrazov*, 2016).

Splošen pregled zahtev

Odobreni fitosanitarni ukrepi, ki značilno zmanjšujejo tveganje za vnos in širjenje škodljivih organizmov prek lesenega pakirnega materiala, obsegajo uporabo obeljenega lesa (s podrobno opredeljeno toleranco za preostalo lubje) ter odobrene metode tretiranja (kakor so predpisane v Prilogi 1). Nameščanje priznane oznake (kakor je predpisana v Prilogi 2) zagotavlja hitro prepoznavanje lesenega pakirnega materiala, tretiranega po odobreni metodi. Predstavljen je opis odobrenih metod tretiranja ter oznake in njene uporabe.

Državne organizacije za varstvo rastlin (NPPO - National Plant Protection Organisation) držav izvoznic in uvoznic imajo posebne odgovornosti. Za tretiranje ter nameščanje oznak mora vedno biti pristojen NPPO. NPPO-ji, ki izdajo dovoljenje za uporabo oznak, morajo po potrebi nadzorovati izvedbo tretiranja ter uporabo in nameščanje oznak (ali, v najmanjši meri, vsaj izvajati presojo (audit) ali preglede (revizije)) pri proizvajalcih lesenega pakirnega materiala oziroma pri izvajalcih tretiranja, ter uvesti uradne preglede ali postopke monitoringa in presoje.

Posebne zahteve veljajo za popravljen ali predelan lesen pakirni material. NPPO-ji držav uvoznic morajo sprejeti odobrene fitosanitarne ukrepe kot podlago za dovolitev vstopa lesenega pakirnega materiala brez dodatnih fitosanitarnih uvoznih zahtev za lesen pakirni material. Ob uvozu lahko preverjajo njegovo skladnost z zahtevami tega standarda. Kjer lesen pakirni material ne izpolnjuje zahtev tega standarda, so NPPO-ji ustrezno odgovorni tudi za izvedbo ukrepov ter za obveščanje o neskladnostih.

ZAHTEVE

1. Podlaga za pravila

Les, pridobljen iz živih ali odmrlih dreves, je lahko infestiran s škodljivimi organizmi. Lesen pakirni material je pogosto izdelan iz surovega lesa, ki morda ni bil zadovoljivo obdelan ali tretiran, da bi se odstranili ali uničili škodljivi organizmi, in zato še vedno predstavlja način za vnos in širjenje karantenskih škodljivih organizmov. Še zlasti podporni les dokazano predstavlja visoko tveganje za vnos in širjenje karantenskih škodljivih organizmov. Poleg tega se lesen pakirni material zelo pogosto ponovno uporablja, popravlja ali predeluje (kakor je opisano v oddelku 4.3). Ker je težko ugotoviti dejanski izvor vsakega elementa lesenega pakirnega materiala, tudi ni enostavno določiti njegovega fitosanitarnega statusa. Tako za lesen pakirni material pogosto ni izvedljiv običajni postopek analize tveganj zaradi škodljivih organizmov, da bi ugotovili, ali so potrebni ukrepi ter v kakšnem obsegu. Zato ta standard opisuje mednarodno sprejete ukrepe, ki jih za lesen pakirni material lahko izvajajo vse države, da pomembno zmanjšajo tveganje vnosa in širjenja večine karantenskih škodljivih organizmov, ki so lahko povezani z omenjenim materialom.

2. Predpisan lesen pakirni material

Te smernice obsegajo vse oblike lesenega pakirnega materiala, ki so lahko poti prenosa škodljivih organizmov ter predstavljajo tveganje zlasti za živo drevje. Smernice obsegajo lesen pakirni material, kakor so leseni zabojniki iz masivnega lesa ali desk, leseni transportni vsebniki, podporni les¹, palete, leseni bobni, koluti ali valji za navitje kablov, ki jih lahko ima skoraj vsaka uvožena pošiljka, vključno s tistimi, ki običajno niso predmet fitosanitarnih pregledov.

2.1 Izjeme

Naslednji proizvodi predstavljajo dovolj majhno tveganje, da so lahko izvzeti iz določb tega standarda²:

- lesen pakirni material, v celoti izdelan iz tankega lesa (debeline 6 mm ali manj);
- lesen pakirni material, v celoti izdelan iz predelanega lesenega materiala, kakor so vezane plošče, iverne plošče, grobe iverne plošče iz večslojno lepljenih iveri, ali furnirji, ustvarjeni z lepljenjem, toplotno obdelavo ali s stiskanjem oziroma z združitvijo teh postopkov;
- sodi za vino ali žganje, proizvedeni s postopkom segrevanja;
- darilna pakiranja za vino, cigare, ter drugi proizvodi iz lesa, obdelanega in/ali proizvedenega tako, da je prost škodljivih organizmov;
- žagovina, lesni skobljanci in lesna volna,
- leseni elementi, trajno pritrjeni v tovornih vozilih in kontejnerjih.

3. Fitosanitarni ukrepi za lesen pakirni material

Ta standard opisuje fitosanitarne ukrepe (vključno z metodami tretiranja), odobrene za lesen pakirni material, in določa odobritev novih ali revidiranih metod tretiranja.

¹ Pošiljke lesa (npr. hlodovine/stavbnega lesa) so lahko podprte s pregradnim lesom, sestavljenim iz lesa enake vrste in kakovosti, ki izpolnjuje enake fitosanitarne zahteve, kakor les v pošiljki. V takih primerih se pregradni les lahko šteje za del pošiljke, in ga zato ni mogoče šteti za lesen pakirni material v smislu tega standarda.

² Vse vrste darilnih pakiranj ali sodov niso izdelane po postopku, da bi bile proste škodljivih organizmov, zato se za nekatere lahko šteje, da spadajo v področje uporabe tega standarda. Po potrebi lahko NPPO-ji držav uvoznic ter izvoznic predpišejo posebne določbe za take vrste proizvodov.

3.1 Odobreni fitosanitarni ukrepi

Odobreni fitosanitarni ukrepi, opisani v tem standardu, obsegajo fitosanitarne postopke, vključno z metodami tretiranja ter označevanjem lesenega pakirnega materiala. Z uvedbo oznake postane uporaba fitosanitarnega spričevala nepotrebna, ker oznaka potrjuje, da so bili izvedeni mednarodno odobreni fitosanitarni ukrepi. Te fitosanitarne ukrepe bi morale sprejeti vse Državne organizacije za varstvo rastlin (NPPO-ji) kot podlago za dovolitev vstopa lesenega pakirnega materiala brez dodatnih posebnih zahtev. Za zahtevane fitosanitarne ukrepe, ki presegajo ukrepe, odobrene v tem standardu, je treba predložiti strokovno utemeljitev.

Metode tretiranja iz Priloge 1 se štejejo za zelo učinkovite proti večini za živo drevje škodljivih organizmov, povezanih z lesenim pakirnim materialom, uporabljenim v mednarodni trgovini. Te metode tretiranja skupaj z uporabo obeljenega lesa pri izdelavi lesenega pakirnega materiala zmanjšujejo verjetnost za njegovo ponovno infestacijo s škodljivimi organizmi živega drevja. Ti ukrepi so bili sprejeti ob upoštevanju:

- obsega vrst škodljivih organizmov, ki jih je mogoče zajeti,
- učinkovitosti tretiranja,
- tehnične in/ali komercialne izvedljivosti.

Proizvodnjo odobrenega lesenega pakirnega materiala (vključno s podpornim lesom) sestavljajo tri glavne dejavnosti: tretiranje, izdelava in označevanje. Te dejavnosti lahko izvaja več posameznih subjektov, ali pa en sam subjekt izvaja več ali vse te dejavnosti. Za poenostavitev sklicevanja jih ta standard imenuje proizvajalce (tiste, ki izdelujejo lesen pakirni material in smejo z oznako opremiti pravilno tretiran lesen pakirni material) in izvajalce tretiranja (tiste, ki izvajajo odobreno tretiranje in smejo z oznako opremiti pravilno tretiran lesen pakirni material).

Lesen pakirni material, obdelan po odobrenih postopkih, se označi z namestitvijo uradne oznake iz Priloge 2. Ta oznaka obsega poseben simbol, uporabljen skupaj s kodami, ki označujejo posamezno državo, odgovornega izdelovalca oziroma izvajalca tretiranja ter izvedeno tretiranje. V nadaljnjem besedilu se vsi elementi oznake skupaj navajajo kot »znak«. Mednarodno priznan in jezikovno nespecifičen znak omogoča identifikacijo tretiranega lesenega pakirnega materiala med uradnim pregledom pred izvozom, na vstopni točki ali drugod. NPPO-ji sprejmejo znak iz Priloge 2 kot podlago za dovolitev vstopa lesenega pakirnega materiala brez dodatnih posebnih zahtev.

Lesen pakirni material mora biti izdelan samo iz obeljenega lesa, ki mu sledi tretiranje po eni od odobrenih metod iz Priloge 1. Za preostalo lubje so opredeljene tolerančne meje v Prilogi 1.

3.2 Odobritev novih ali izboljšanih metod tretiranja

Na podlagi novih tehničnih dognanj se obstoječe metode tretiranja lahko revidirajo in spremenijo. CPM lahko sprejme nove alternativne metode in/ali program(e) tretiranja za lesen pakirni material. ISPM 28 (*Fitosanitarna tretiranja nadzorovanih škodljivih organizmov*) določa smernice o postopkih, ki jih izvede IPPC za odobritev metod tretiranja. Če se za lesen pakirni material sprejme nova metoda tretiranja ali revidiran program tretiranja, ki se vključita v ta ISPM, materiala, tretiranega po prejšnji metodi ali programu tretiranja, ni treba ponovno tretirati ali označevati.

3.3 Alternativni dvostranski sporazumi

Na podlagi dvostranskih sporazumov s svojimi trgovinskimi partnerji lahko NPPO-ji sprejmejo drugačne ukrepe od tistih iz Priloge 1. V takih primerih se znak iz Priloge 2 ne sme uporabiti, razen če so izpolnjene vse zahteve tega standarda.

4. Odgovornost NPPO-jev

Pogodbence izvoznice in uvoznice ter njihovi NPPO-ji so odgovorni (odgovornosti so opisane v členih I, IV in VII Mednarodne konvencije o varstvu rastlin – IPPC) za izpolnjevanje ciljev preprečevanja vnosa in širjenja škodljivih organizmov. Posebne odgovornosti v zvezi s tem standardom so opisane v nadaljevanju.

4.1 Regulativni vidiki

Za odobritev tretiranja in uvedbo znaka (oziroma sorodnih sistemov) je vedno pristojen NPPO. NPPO-ji, ki izdajajo dovoljenja za uporabo znaka, so odgovorni za zagotavljanje, da vse metode, ki jih dovolijo in odobrijo za izvajanje tega standarda, izpolnjujejo potrebne zahteve, opisane v tem standardu, in da je lesen pakirni material (ali les, namenjen obdelavi v lesen pakirni material), ki se opremi z znakom, tudi tretiran oziroma izdelan v skladu s tem standardom. Med njihove odgovornosti spadajo:

- izdajanje dovoljenj, registracij in akreditacij, kakor je primerno;
- monitoring sistemov tretiranja in označevanja, da lahko preverjajo njihovo skladnost s tem standardom (dodatne informacije o sorodnih odgovornostih so v ISPM 7 (*Sistem izvoznega potrjevanja*));
- uradni pregledi, uvedba postopkov preverjanja in presoje izvajanje inšpekcijskih postopkov ter po potrebi uvedba postopkov za verifikacijo ter presoje, kjer je ustrezno (dodatne informacije so v ISPM 23 (*Smernice za uradne preglede*)).

NPPO-ji nadzorujejo izvajanje (ali, v najmanjši meri, izvajajo presojo ali revizije) tretiranja ter po potrebi izdajajo dovoljenja za uporabo znaka in njegove namestitve. Za preprečitev namestitve znaka na netretiran, nezadovoljivo tretiran ali nepravilno tretiran lesen pakirni material mora biti tretiranje izvedeno pred namestitvijo znaka.

4.2 Namestitev in uporaba znaka

Posebni znaki za nameščanje na lesen pakirni material, tretiran v skladu s tem standardom, morajo izpolnjevati zahteve iz Priloge 2.

4.3 Zahteve za tretiranje in označevanje ponovno uporabljenega, popravljenega ali predelanega lesenega pakirnega materiala

NPPO-ji držav, v katerih se popravlja ali predeluje lesen pakirni material, opremljen z znakom iz Priloge 2, so odgovorni za zagotavljanje in preverjanje, da so sistemi, povezani z izvozom takega lesenega pakirnega materiala, v popolnosti skladni s tem standardom.

4.3.1 Ponovna uporaba lesenega pakirnega materiala

Posamezna enota lesenega pakirnega materiala, ki je tretirana in označena v skladu s tem standardom, in ni bila popravljena, predelana ali drugače spremenjena, ne potrebuje ponovnega tretiranja ali ponovnega nameščanja znaka v svoji celotni uporabni življenjski dobi.

4.3.2 Popravljen lesen pakirni material

Popravljen lesen pakirni material je tisti, na katerem se do približno tretjine odstranijo in zamenjajo njegovi elementi. NPPO-ji zagotovijo, da se za popraviljanje označenega lesenega materiala uporabi samo les, tretiran v skladu s tem standardom, ali les, sestavljen ali izdelan iz obdelanega lesenega materiala (kakor je opisano v oddelku 2.1). Kadar se za popravilo uporabi tretiran les, mora biti vsak dodani element posamezno označen v skladu s tem standardom.

Lesen pakirni material, opremljen z več različnimi znaki, je lahko problematičen pri ugotavljanju izvora lesenega pakirnega materiala, kadar se v povezavi z njim ugotovi navzočnost škodljivih organizmov. Priporočljivo je, da NPPO-ji držav, v katerih se popravlja lesen pakirni material, omejijo število različnih znakov, ki se smejo pojavljati na posamezni enoti lesenega pakirnega materiala. Zato lahko NPPO-ji držav, v katerih se popravlja lesen pakirni material, zahtevajo, da se pri popravljenem lesenem pakirnem materialu trajno izbrišejo prejšnje oznake, da se enota ponovno tretira v skladu s Prilogo 1, ter da se znak namesti v skladu s Prilogo 2. Če se za ponovno tretiranje uporabi metilbromid, je treba upoštevati informacije v Priporočilu IPPC: *Nadomestitev ali zmanjšanje uporabe metilbromida kot fitosanitarnega ukrepa* (CPM, 2008).

V primerih kakršnega koli dvoma o tem, da vsi elementi posamezne enote popravljenega lesenega pakirnega materiala niso bili tretirani v skladu s tem standardom, ali če je težko ugotoviti izvor enote ali posameznih elementov lesenega pakirnega materiala, zahtevajo NPPO-ji držav, v katerih se popravlja lesen pakirni material, da se popravljeni lesen pakirni material bodisi ponovno tretira ali uniči, ali da se drugače prepreči njegov vstop v mednarodno trgovino kot lesen pakirni material, skluden s tem standardom. V primeru ponovnega tretiranja se vsakršne prej nameščene znake trajno izbriše (npr. s prekrivno barvo ali struženjem površine). Po ponovnem tretiranju se nov znak namesti v skladu s tem standardom.

4.3.3 Predelan lesen pakirni material

Če se zamenja več kot približna tretjina elementov enote lesenega pakirnega materiala, se enota šteje za predelano. V tem postopku se različni elementi (po potrebi z dodatno predelavo) lahko združujejo ter pozneje ponovno sestavijo v dodaten lesen pakirni material. V predelanem lesenem pakirnem materialu so tako lahko združeni novi in že prej uporabljeni elementi.

Na predelanem lesenem pakirnem materialu je treba vse predhodno nameščene znake trajno izbrisati (npr. s prekrivno barvo ali struženjem površine). Predelan lesen pakirni material je treba ponovno tretirati ter nanj namestiti nov znak v skladu s tem standardom.

4.4 Tranzit

Kadar se med tranzitnimi premiki v pošiljkah nahaja lesen pakirni material, ki ne izpolnjuje zahtev tega standarda, lahko NPPO-ji tranzitnih držav zahtevajo izvedbo ukrepov za zagotovitev, da lesen pakirni material ne predstavlja nesprejemljivega tveganja. Dodatne smernice o tranzitnih določbah vsebuje ISPM 25 (*Pošiljke v tranzitu*).

4.5 Postopki po uvozu

Ker ima raznovrsten lesen pakirni material večina pošiljk, vključno s tistimi, ki same po sebi niso ciljne skupine fitosanitarnih pregledov, je pomembno, da NPPO-ji sodelujejo z organizacijami, ki običajno niso vključene v preverjanje skladnosti pošiljk s fitosanitarnimi uvoznimi zahtevami. Na primer, sodelovanje s carinskimi organizacijami ter drugimi interesnimi skupinami pomaga NPPO-jem pridobivati informacije o lesenem pakirnem materialu. To je pomembno za zagotavljanje učinkovitosti pri odkrivanju morebitnih neskladnosti lesenega pakirnega materiala.

4.6 Fitosanitarni ukrepi za neskladnost na vstopni točki

Zadevne informacije o neskladnostih ter ukrepih v nujnih primerih so navedene v oddelkih 5.1.6.1 do 5.1.6.3 ISPM 20 (*Smernice za fitosanitarno zakonodajno ureditev uvoza*) ter v ISPM 13 (*Smernice za obveščanje o neskladnosti ter nujnem ukrepanju*). Ob upoštevanju pogoste ponovne uporabe lesenega pakirnega materiala morajo NPPO-ji razmisliti o tem, da ugotovljena neskladnost prej izvira iz države proizvodnje, popravila ali predelave lesenega pakirnega materiala, kakor iz izvozne ali tranzitne države.

Kadar lesen pakirni material ni označen z zahtevanim znakom, ali če ugotovljena navzočnost škodljivih organizmov dokazuje, da tretiranje morda ni bilo učinkovito, se mora NPPO ustrezno odzvati in v nujnem primeru po potrebi izvesti ustrezne ukrepe. Ti ukrepi so lahko v obliki zadržanja med preiskavo, in če je primerno, se pozneje odstrani neskladni material, sledijo tretiranje³, uničenje (ali druga varna odstranitev) ali vračilo lesenega pakirnega materiala dobavitelju. Dodatni primeri mogočih ustreznih ukrepov so navedeni v Dodatku 1. Pri vsakem ukrepu v nujnem primeru je treba upoštevati načelo najmanjšega vpliva ukrepa ter razlikovati med pošiljko, ki je predmet trgovanja, ter spremnim lesenim pakirnim materialom. Če je potreben ukrep v nujnem primeru in če NPPO uporabi metilbromid, je treba upoštevati tudi zadevne vidike Priporočila IPPC: *Nadomestitev ali zmanjšanje uporabe metilbromida kot fitosanitarne ukrepa* (CPM, 2008).

V primerih ugotovljenih živih škodljivih organizmov NPPO države uvoznice obvesti državo izvoznico ali po potrebi državo proizvodnje lesenega pakirnega materiala. Kadar je enota lesenega pakirnega materiala označena z več kot enim znakom, morajo NPPO-ji poskušati ugotoviti izvor neskladnega(ih) elementa(ov), preden odpošljejo obvestilo o neskladnosti. NPPO-ji naj sporočajo vse primere manjkajočih znakov ter drugih neskladnosti. Ob upoštevanju določb iz oddelka 4.3.2 je treba poudariti, da več različnih znakov na posamezni enoti lesenega pakirnega materiala ne predstavlja neskladnosti.

³ Ni nujno, da je to tretiranje tako, kakršno je odobreno v tem standardu.

Revidirana Priloga 1 je bila sprejeta na osmem zasedanju Komisije o fitosanitarnih ukrepih, aprila 2013
Ta priloga je predpisujoči del standarda

PRILOGA 1: Odobrene metode tretiranja lesenega pakirnega materiala (2013)

Odobrene metode tretiranja lahko uporabimo za enote lesenega pakirnega materiala ali za posamezne lesene kose, ki jih uporabimo za izdelavo lesenega pakirnega materiala.

Uporaba obeljenega lesa

Lesen pakirni material mora biti izdelan iz obeljenega lesa ne glede na uporabljeno metodo tretiranja. Za skladnost s tem standardom sme ostati poljubno število vidno nepovezanih in jasno ločenih majhnih delcev lubja, če so:

- ožji od 3cm (ne glede na dolžino), ali
- širši od 3 cm, če je skupna površina posameznega kosa lubja manjša od 50 cm².

Za tretiranje z metilbromidom je treba najprej odstraniti lubje, ker lahko zmanjša učinkovitost tretiranja. V primeru toplotnega tretiranja je lubje lahko odstranjeno pred tretiranjem ali po njem. Kadar je za posamezno vrsto toplotnega tretiranja določena dimenzijska omejitev lesa (npr. dielektrično segrevanje), je treba v izmero vključiti vso lubje.

Toplotna obdelava

Zahtevane parametre tretiranja lahko dosežejo različni viri energije ali postopki. Za postopke toplotne obdelave lahko štejemo npr. konvencionalno parno segrevanje, sušenje v sušilni peči, toplotno izzvano kemijsko impregnacijo pod pritiskom ter dielektrično segrevanje (mikrovalovno, visokofrekvenčno), pod pogojem, da izpolnjujejo parametre toplotne obdelave, opredeljene v tem standardu.

NPPO-ji zagotovijo, da izvajalci tretiranja spremljajo temperaturo tretiranja na točki, ki je najverjetneje najhladnejša, in na kateri traja najdlje, da je dosežena ciljna temperatura znotraj lesa, za zagotovitev, da se ciljna temperatura ohranja med celotnim tretiranjem vsepovsod znotraj tretirane serije lesa. Točka, na kateri je leseni element najhladnejši, se lahko razlikuje glede na uporabljeni vir energije ali postopek, vsebnost vlage ter prvotno temperaturno porazdelitev znotraj lesa.

Kadar se za vir toplote uporabi dielektrično segrevanje, je najhladnejša točka lesa med tretiranjem ponavadi njegova površina. V nekaterih primerih (npr. dielektričnega segrevanja zmrznjenega lesa velikih dimenzij, dokler se ne odtaja) je najhladnejše lahko jedro lesenega elementa.

Konvencionalna toplotna obdelava z uporabo pare ali toplotne komore v sušilni peči (koda tretiranja za oznako: HT)

Pri uporabi konvencionalne tehnologije toplotne komore je osnovna zahteva doseči minimalno temperaturo 56 °C vsaj za 30 neprekinjenih minut v celotnem profilu lesa (vključno z jedrom).

To temperaturo je mogoče izmeriti prek temperaturnih senzorjev, vstavljenih v jedro lesa. Druga možnost je toplotna komora v sušilni peči ali drugačna komora za toplotno obdelavo, ki omogoča pripravo načrta tretiranja na podlagi zaporednega preskusnega tretiranja, med katerim se meri temperatura v jedru lesa na različnih točkah znotraj toplotne komore v medsebojni povezavi s temperaturo zraka v komori ter ob upoštevanju vsebnosti vlage v lesu in drugih bistvenih parametrov

(kot so: lesna vrsta in debelina lesa, stopnja pretoka zraka ter zračna vlaga). Zaporedno preskusno tretiranje mora dokazati, da se minimalna temperatura 56 °C ohranja vsaj za 30 neprekinjen minut v celotnem profilu lesa.

NPPO-ji podrobno opredelijo ali odobrijo načrte tretiranja.

NPPO-ji odobrijo posamezne izvajalce tretiranja. NPPO-ji naj upoštevajo naslednje dejavnike, ki so morda potrebni za toplotno komoro, da bi dosegli izpolnitev zahtev tretiranja.

- Toplotna komora je zatesnjena in dobro izolirana, vključno z izolacijo tal.
- Toplotna komora je oblikovana tako, da omogoča enakomeren pretok zraka okoli zložaja lesa ter skozenj. Les za tretiranje je zložen v komoro tako, da je zagotovljen ustrezen pretok zraka okoli zložaja ter skozenj.
- Za zagotavljanje ustreznega pretoka zraka po potrebi uporabimo usmernike zraka v območju komore ter distančne letve v zložaju.
- Za kroženje zraka med tretiranjem uporabimo ventilatorje, ki zagotavljajo zadosten pretok zraka za ohranjanje ustrezne temperature v jedru lesa v zahtevanem časovnem obdobju.
- Za vsako polnjenje komore je določena najhladnejša točka znotraj komore in temperaturni senzorji pa so nameščeni bodisi v lesu bodisi v komori.
- Kadar tretiranje spremljamo prek temperaturnih senzorjev, vstavljenih v lesu, je priporočljivo uporabiti vsaj dva temperaturna senzorja. Ti temperaturni senzorji morajo biti primerni za merjenje temperature v jedru lesa. Uporaba večjega števila temperaturnih senzorjev zagotavlja hitro ugotovitev vsakršne okvare posameznega temperaturnega senzorja med samim postopkom tretiranja. Temperaturne senzorje je treba vstaviti vsaj 30 cm od roba lesenega elementa in morajo segati v jedro lesa. Pri krajših deskah ali blokih palet se temperaturni senzorji vstavijo v leseni element največjih dimenzij tako, da je zagotovljeno merjenje temperature v jedru lesa. Vse luknje, izvrtane v les za vstavev temperaturnih senzorjev, je treba zatesniti z ustrežno tesnilno snovjo, da preprečimo motnje merjenja temperature zaradi prenašanja ali prevajanja toplote. Posebno pozornost je treba nameniti zunanjim vplivom na les, kakor so žebli ali kovinski vstavki, ki lahko povzročijo nepravilnosti merjenja.
- Kadar načrt tretiranja temelji na spremljanju temperature zraka v komori in ga uporabljamo za tretiranje različnih vrst lesa (npr. posebnih lesnih vrst in oblik lesa), morajo biti v načrtu upoštevane: lesna vrsta, vsebnost vlage ter debelina tretiranega lesa. Za spremljanje temperature zraka v komori za tretiranje lesenega pakirnega materiala v skladu z načrti tretiranja je priporočljivo uporabiti vsaj dva temperaturna senzorja.
- Če se med tretiranjem rutinsko spreminja smer pretoka zraka, je morda potrebno večje število temperaturnih senzorjev za zaznavanje morebitnega spreminjanja položaja najhladnejše točke.
- Temperaturni senzorji in oprema za evidentiranje podatkov morajo biti kalibrirani/umerjeni v skladu z navodili njihovih proizvajalcev, s pogostostjo umerjanja, ki jo določi NPPO.
- Med vsakim tretiranjem je potrebno spremljati in evidentirati temperaturo, da zagotovimo ohranjanje predpisane minimalne temperature v zahtevanem časovnem obdobju. Če se minimalna temperatura ne ohrani, so potrebni korektivni ukrepi za zagotovitev, da je ves les tretiran v skladu z zahtevami zadevne toplotne obdelave (30 neprekinjenih minut pri 56 °C); na primer, tretiranje ponovimo ali pa podaljšamo čas tretiranja in po potrebi zvišamo temperaturo. V obdobju tretiranja je treba zagotoviti ustrezno pogostost odčitkov temperature, da se zagotovi takojšnje odkrivanje napak v tretiranju.
- Za namene presoje mora izvajalec tretiranja voditi in hraniti evidenco toplotnih obdelav in umerjanj v časovnem obdobju, ki ga podrobno opredeli NPPO.

Toplotna obdelava z uporabo dielektričnega segrevanja (koda tretiranja za oznako: DH)

Kadar uporabimo dielektrično segrevanje (npr. mikrovalovno), je treba lesen pakirni material, sestavljen iz lesa, ki ne presega 20 cm⁴ ob merjenju po najmanjši dimenziji lesenega elementa ali lesne skladovalnice, segreti tako dolgo, da doseže najmanjšo temperaturo 60 °C neprekinjeno eno (1) minuto skozi celotni profil lesa (vključno z njegovo površino). Predpisano temperaturo mora doseči v obdobju 30 minut po začetku tretiranja⁵.

NPPO podrobno opredeli ali odobri načrte tretiranja.

NPPO odobri izvajalce tretiranja. NPPO naj upošteva naslednje dejavnike, ki so morda potrebni za komore za dielektrično segrevanje, da bi dosegli izpolnitev zahtev tretiranja.

- Ne glede na to, ali se dielektrično segrevanje izvaja kot serijski postopek polnitev, ali kot neprekinjeni postopek (po tekočem traku), tretiranje spremljamo v notranjosti lesenega elementa, kjer je najverjetneje temperatura najnižja (običajno sicer na površini lesa), da zagotovimo ohranjanje ciljne temperature lesa. Za merjenje temperature je priporočljivo vstaviti vsaj dva temperaturna senzorja, da zagotovimo takojšnje odkrivanje kakršne koli okvare posameznega temperaturnega senzorja.
- Izvajalec tretiranja mora pred tretiranjem preveriti, da temperatura v lesu doseže ali preseže 60 °C za čas ene (1) neprekinjene minute skozi celotni profil lesa (vključno z njegovo površino).
- V primeru lesenega elementa, debelejšega od 5 cm, je za dielektrično segrevanje z 2,45 GHz zahtevano dvosmerno dovajanje visokofrekvenčne (VF) mikrovalovne energije, ali pa več usmernikov VF mikrovalovne energije, da zagotovimo enakomernost segrevanja.
- Temperaturni senzorji in oprema za evidentiranje podatkov morajo biti umerjeni v skladu z navodili proizvajalca senzorjev oziroma opreme, na frekvenco, ki jo podrobno opredeli NPPO.
- Za namene presoje mora izvajalec tretiranja voditi in hraniti evidenco toplotnih obdelav ter umerjanj v časovnem obdobju, ki ga podrobno opredeli NPPO.

Tretiranje z metilbromidom (koda tretiranja za oznako: MB)

Priporočljivo je, da NPPO-ji spodbujajo uporabo alternativnih metod tretiranja, odobrenih v tem standardu⁶. Pri uporabi metilbromida je treba upoštevati Priporočilo CPM: *Nadomestitev ali zmanjšanje uporabe metilbromida kot fitosanitarnega ukrepa* (CPM, 2008).

Lesenega pakirnega materiala iz lesenih elementov, ki presegajo 20 cm v preseku svoje najkrajše dimenzije, ne smemo tretirati z metilbromidom.

Zaplinjevanje lesenega pakirnega materiala z metilbromidom mora biti v skladu z načrtom, ki ga podrobno opredeli ali odobri NPPO in po katerem je dosežen najmanjši zmnožek koncentracije ter časa⁷ (CT) v času 24 ur pri temperaturi in končni preostali koncentraciji, opredeljenih v Tabeli 1. CT mora biti dosežen po celotnem profilu lesa, vključno z njegovim jedrom, četudi koncentracije merimo pri temperaturi prostora. Najnižja temperatura lesa ter zraka okoli njega ne sme biti pod 10 °C, najmanjši čas izpostavljenosti pa ne sme biti krajši od 24 ur. Spremljanje koncentracij plina izvedemo

⁴ Meja 20 cm temelji na trenutno razpoložljivih podatkih o učinkovitosti.

⁵ Samo za mikrovalovno tehnologijo je bilo doslej dokazano, da je sposobna doseči zahtevano temperaturo znotraj priporočenega časovnega obsega.

⁶ Države pogodbenice IPPC imajo lahko dodatne obveznosti v okviru Montrealskega protokola o snoveh, ki tanjšajo ozonsko plast (Montreal Protocol on Substances that deplete the Ozone Layer) (UNEP, 2000).

⁷ Zmnožek CT, ki se v tem standardu uporablja za tretiranje z metilbromidom, je vsota zmnožka koncentracije (g/m³) ter časa (h) v obdobju trajanja tretiranja.

vsaj po 2, 4 ter 24 urah po začetku tretiranja. V primeru daljših obdobj izpostavljenosti ter šibkejših koncentracij dodatno merjenje koncentracij plina evidentiramo ob zaključku zaplinjevanja.

Če CT ni dosežen v 24 urah, je treba izvesti korektivne ukrepe, da je CT zagotovo dosežen; na primer, tretiranje ponovimo ali pa podaljšamo čas tretiranja za največ 2 uri brez dodatnega metilbromida, da doseže zahtevani zmnožek CT (glej opombo pod Tabelo 1).

Tabela 1: Minimalni CT v obdobju 24 ur za lesen pakirni material, zaplujen z metilbromidom

Temperatura (°C)	CT (gxh/m ³) v 24 urah	Najmanjša končna koncentracija (g/m ³) po 24 urah [#]
21,0 ali več	650	24
16,0 – 20,9	800	28
10,0 – 15,9	900	32

Kadar najmanjša končna koncentracija ni dosežena po 24 urah, je dovoljeno približno 5-odstotno odstopanje koncentracije, pod pogojem, da se tretiranje po zaključku podaljša še za obdobje, potrebno za doseganje predpisanega CT.

V Tabeli 2 je prikazan primer načrta, ki ga je mogoče uporabiti za doseganje specifičnih zahtev.

Tabela 2: Primer načrta tretiranja, po katerem je dosežen najmanjši zahtevani CT za lesen pakirni material, tretiran z metilbromidom (v pogojih povečane absorpcije ali uhajanja so morda potrebni večji začetni odmerki)

Temperatura (°C)	Odmerek (g/m ³)	Najmanjša koncentracija (g/m ³) po:		
		2 h	4 h	24 h
21,0 ali več	48	36	31	24
16,0 – 20,9	56	42	36	28
10,0 – 15,9	64	48	42	32

NPPO odobri izvajalce tretiranja. NPPO naj upošteva naslednje dejavnike, ki so morda potrebni za zaplinjevanje z metilbromidom, da bi dosegli izpolnitev zahtev tretiranja.

- Po potrebi za enakomernejšo porazdelitev plina v fazi dovajanja plina uporabimo ventilatorje, ki morajo biti nameščeni tako, da se fumigant hitro in učinkovito porazdeli po celotni zaplinjevalni komori (po možnosti v prvi uri apliciranja).
- Zaplinjevalna komora ne sme biti založena prek 80 odstotkov svoje prostornine.
- Zaplinjevalna komora mora biti popolnoma zatesnjena in kar najbolj plinotesna. Če se zaplinjevanje izvaja pod ponjavo, mora biti ta iz plinotesnega materiala in ustrezno zatesnjena po šivih ter ob tleh.
- Tla zaplinjevalne komore morajo biti plinotesna za fumigant; če niso, je treba tla obložiti s plinotesnimi ponjavami.
- Za popolno uparitev metilbromida še pred dovodom v zaplinjevalno komoro je priporočljivo uporabiti uparjalnik ('vroče uparjanje').

- Tretiranja z metilbromidom ne izvajamo na zložajih lesenega pakirnega materiala s prečnim presekom njegove najmanjše dimenzije nad 20 cm. Zložaje lesenega pakirnega materiala je treba letvičiti za zagotovitev enakomerne porazdelitve in prepojitve z metilbromidom.
- Koncentracijo metilbromida v zračnem prostoru vedno merimo na točki, ki je najbolj oddaljena od točke vstopa plina, kakor tudi na točkah po celotni zaplinjevalni komori (npr. spredaj spodaj, v središču na sredini, in zadaj zgoraj), za potrditev, da je dosežena enakomerna porazdelitev plina. Časa tretiranja ne izračunavamo, dokler ni dosežena popolna porazdelitev plina.
- Pri izračunu odmerka metilbromida je treba upoštevati izravnavo za vsakršne mešanice plina (npr. 2-odstotnega kloropikrina), za zagotovitev, da je skupna količina apliciranega metilbromida skladna z zahtevano stopnjo odmerka.
- Za določitev količine začetnega odmerka ter postopkov ravnanja s proizvodom po tretiranju je pri tretiranem lesenem pakirnem materialu ali pri proizvodih, povezanih z njim (npr. pri polistirenskih vsebnikih), treba upoštevati verjetnost za vpojnost metilbromida.
- Za izračun odmerka metilbromida uporabimo izmerjeno ali pričakovano temperaturo proizvoda ali prostorskega zraka (tista, ki je najnižja) neposredno pred tretiranjem ali med njim.
- Lesen pakirni material, namenjen zaplinjevanju, ne sme biti ovit ali prevlečen s snovmi, neprepustnimi za fumigant.
- Senzorji za temperaturo in koncentracijo plina ter oprema za evidentiranje podatkov morajo biti umerjeni v skladu z navodili proizvajalca tako pogosto, kakor to določi NPPO.
- Za namene presoj mora izvajalec tretiranja voditi in hraniti evidenco tretiranja z metilbromidom ter umerjanj v časovnem obdobju, ki ga podrobno opredeli NPPO.

Sprejetje alternativnih metod tretiranja ter revizije odobrenih načrtov tretiranja

CPM lahko revidira in spremeni obstoječe metode tretiranja lesenega pakirnega materiala glede na nova tehnična dognanja ter sprejme alternativne metode tretiranja ali nove načrte tretiranja. V primeru, da CPM za lesen pakirni material sprejme novo metodo tretiranja ali revidiran načrt tretiranja ter ga vključi v ta ISPM, lesenega pakirnega materiala, tretiranega po prej veljavni metodi ali načrtu tretiranja ni treba ponovno tretirati ali označevati.

Ta priloga je predpisujoči del standarda

PRILOGA 2: Znak in njegova namestitvev

Znak, ki potrjuje, da je bil lesen pakirni material obdelan po odobrenem postopku fitosanitarnega tretiranja v skladu s tem standardom, obsega naslednje zahtevane elemente:

- simbol,
- kodo države,
- kodo proizvajalca/izvajalca tretiranja,
- kodo tretiranja z ustrežno kratico v skladu s Prilogo 1 (HT ali MB).

Simbol

Oblika simbola (ki je lahko registriran v skladu z nacionalnimi, regionalnimi ali mednarodnimi postopki, bodisi kot blagovna znamka bodisi kot certifikacijski/kolektivni/garancijski znak), mora biti zelo podoben tistim iz primerov, prikazanih v nadaljevanju, in se mora pojavljati na levi strani vseh drugih elementov znaka.

Koda države

Koda države mora biti dvočrkovna koda države Mednarodne organizacije za standardizacijo (ISO) (v primerih prikazana kot »XX«). Koda države mora biti s pomišljajem ločena od kode proizvajalca/izvajalca tretiranja.

Koda proizvajalca/izvajalca tretiranja

Koda proizvajalca/izvajalca tretiranja je edinstvena koda, ki jo NPPO izda proizvajalcu lesenega pakirnega materiala ali izvajalcu tretiranja, odgovornemu za nameščanje znaka, ali drugemu subjektu z odgovornostjo do NPPO-ja za zagotavljanje, da uporablja ustrezno tretiran in označen les (v primerih prikazana kot »000«). NPPO določi število ter zaporedje števil in/ali črk.

Koda tretiranja

Koda tretiranja je kratica IPPC za uporabljeni odobreni ukrep iz Priloge 1 ter je v primerih prikazana kot »YY«. Koda tretiranja se navede za združenima kodama države ter proizvajalca/izvajalca tretiranja. Pojavljati se mora v drugi vrsti kot koda države ter koda proizvajalca/izvajalca tretiranja; če se pojavlja v isti vrsti kot drugi dve kodi, mora biti od njiju ločena s pomišljajem.

Koda tretiranja	Metoda tretiranja
HT	Toplotna obdelava
MB	Metilbromid
DH	Dielektrično segrevanje

Nameščanje znaka

Velikost, vrste uporabljenih fontov ter položaj oznake se lahko spreminjajo, vendar mora biti znak dovolj velik, da ga inšpektor opazi in prebere brez uporabe pripomočkov za branje. Znak mora biti pravokotne ali kvadratne oblike ter obrobjen s črto, navpična črta pa mora ločevati simbol od kodnih elementov. Da se olajša označevanje s šablono, so lahko obroba znaka, navpična črta ter drugi elementi oznake izrisani s kratkimi presledki.

Znotraj obrobe znaka ne smejo biti navedene nobene druge informacije. Če se dodatne oznake štejejo za koristne (npr. blagovne znamke proizvajalca, logotip organa, pristojnega za izdajo dovoljenj) za zaščito uporabe oznake na nacionalni ravni, se te informacije lahko navedejo poleg znaka, vendar zunaj njegove obrobe.

Znak mora biti:

- čitljiv,
- trajen in neprenosljiv,
- nameščen na mestu, ki je vidno med uporabo lesenega pakirnega materiala, po možnosti vsaj na dveh nasprotnih straneh enote lesenega pakirnega materiala.

Znak ne sme biti narisano z roko.

Izogibati se je treba uporabi rdeče ali oranžne barve, ker se ti barvi uporabljata za označevanje nevarnih snovi.

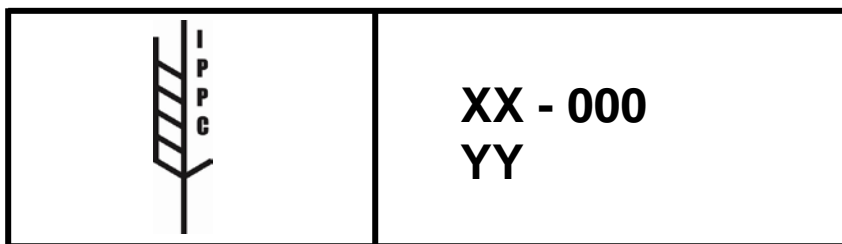
Če se različni elementi združujejo v enoto lesenega pakirnega materiala, se za namene označevanja nastala sestavljena enota šteje kot samostojna enota. Na sestavljeni enoti lesenega pakirnega materiala, izdelani iz tretiranega lesenega pakirnega materiala ter iz predelanega lesenega materiala (ki ga ni treba tretirati), je morda primerno, da se oznaka namesti na elementih iz predelanega lesenega materiala, za zagotovitev, da je znak nameščen na vidnem mestu ter ustrezne velikosti. Ta način nameščanja znaka velja samo za sestavljene samostojne enote, ne pa začasne sestave posameznih elementov lesenega pakirnega materiala.

Posebno pozornost je treba nameniti čitljivemu nameščanju znaka na podporni les, ker se tretiran les, namenjen uporabi za podporni les, v končno dolžino morda ne razreže do začetka natovarjanja za prevoz. Pošiljatelj mora zagotoviti, da je ves podporni les, ki je v uporabi za ohranjanje varnosti ali negibnosti proizvodov, tretiran in označen z znakom, opisanim v tej prilogi, ter da so oznake jasne in čitljive. Majhni kosi lesa, na katerih niso navedeni vsi zahtevani elementi znaka, se ne smejo uporabljati za podporni les. Med ustrezne načine označevanja podpornega lesa spadajo:

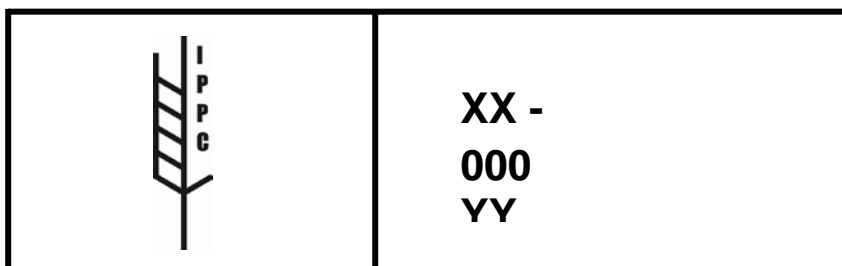
- nameščanje znaka na kose lesa, namenjene uporabi za podporni les, po njihovi celotni dolžini in v zelo kratkih presledkih (opomba: če se pozneje režejo zelo majhni kosi lesa za podporni les, jih je treba rezati tako, da znak na uporabljenem podpornem lesu ostane cel in nepoškodovan).
- dodatno nameščanje znaka na tretiran podporni les na vidnem mestu po razreзу lesa, pod pogojem, da ima pošiljatelj dovoljenje v skladu z oddelkom 4.

Primeri v nadaljevanju prikazujejo nekatere sprejemljive različice zahtevanih elementov znaka, ki jih uporabljamo za potrjevanje, da je bil lesen pakirni material, označen s takim znakom, obdelan po odobrenem postopku tretiranja. Niso sprejemljiva nobena odstopanja od predloženega simbola. Dovoljena so odstopanja v izgledu znaka, pod pogojem, da so izpolnjene zahteve, opisane v tej prilogi.

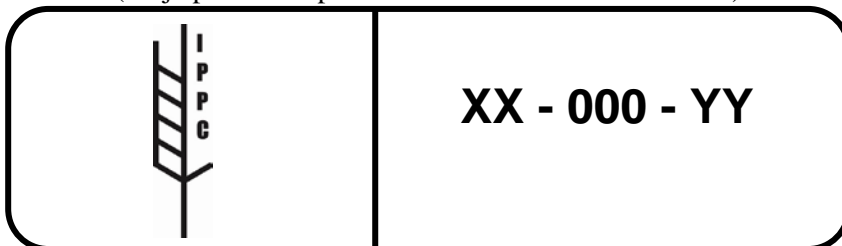
Primer 1

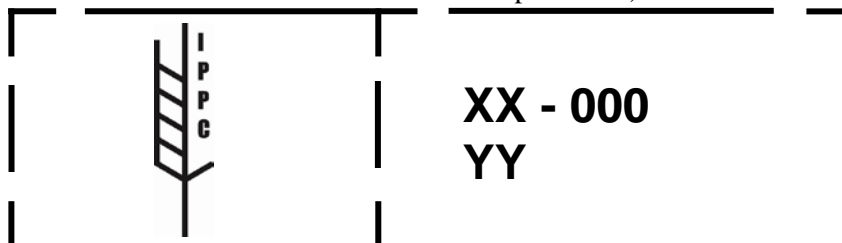
Primer 2

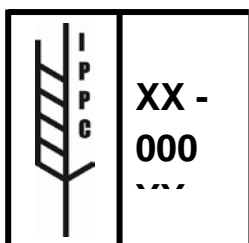
Primer 3 (To je predviden primer znaka z zaokroženo obrobo.)

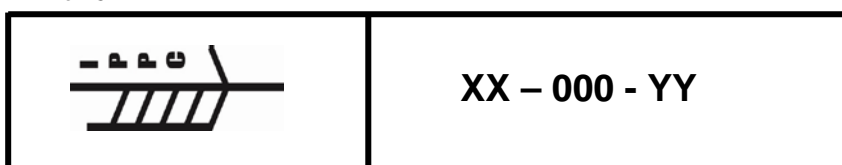
Primer 4 (To je predviden primer znaka, nameščenega s šablono; obroba, navpična črta ter drugi elementi znaka so lahko izrisani s kratkimi presledki.)

Primer 5

Primer 6

Ta dodatek se uporablja samo za sklicevanje in ni predpisujoči del standarda.

DODATEK 1: Primeri metod varne odstranitve neskladnega lesenega pakirnega materiala

Varna odstranitev neskladnega lesenega pakirnega materiala je izbirna možnost pri upravljanju s tveganji, ki jo lahko uporabi NPPO države uvoznice, kadar ukrep v nujnem primeru ni izvedljiv ali ni zaželen. Za varno odstranitev neskladnega lesenega pakirnega materiala se priporočajo naslednje metode:

- (1) sežig, če je izdano zadevno dovoljenje;
- (2) globinsko zakopavanje na krajih, ki jih odobrijo zadevni pristojni organi (opomba: globina zakopavanja je odvisna od podnebnih pogojev ter prestreženih škodljivih organizmov, vendar je priporočljivo, da meri vsaj 2 metra. Nemudoma po zakopavanju se material prekrije in mora ostati zakopan. Upoštevati je treba tudi, da globinsko zakopavanje ni primerno za les, napaden s termiti ali z nekaterimi koreninskimi patogeni);
- (3) predelava (opomba: razsek v lesno biomaso se izvede *samo* v povezavi z nadaljnjo predelavo ter na način, ki ga za odstranitev zadevnih neželenih škodljivih organizmov odobri NPPO države uvoznice, npr. za proizvodnjo grobih ivernih plošč);
- (4) druge metode, za katere NPPO potrdi, da učinkujejo proti zadevnim škodljivim organizmom;
- (5) povratno pošiljanje nazaj v državo izvoznico, če je primerno.

Za zmanjšanje tveganj za vnos ali širjenje škodljivih organizmov na najmanjšo mero je treba brez nepotrebnega odlašanja izvajati metode varnega odstranjevanja povsod, kjer je zahtevano.